

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2015/16:9

Onsdagen den 14 oktober

§ 1 Europeiska rådet

Statsminister Stefan Löfven

Information och samråd inför möte i Europeiska rådet den 15–16 oktober 2015

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Välkomna hit! Vi startar EU-nämndens möte. Jag välkomnar dem som tittar på tv, statsministern, kabinetssekreteraren och övriga. Vi har två dokument som vi har fått inför mötet. Det ena är det som vi fick för två dagar sedan om preliminära rådsslutsatser. Det andra är det herdabrev som vi fick i morse till nämnden och som har lagts in i den digitala mötestjänsten. Det är ett brev på en sida. Det är alltså de dokument ni ska ha fått.

Med dessa ord välkomnar vi statsministern.

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande och EU-nämndsledamöter! Dagordningen för Europeiska rådets möte den 15–16 oktober väntas ha tre teman. Det är självfallet flyktingkrisen. Det är också fördjupningen av EMU och frågan om en brittisk folkomröstning om EU-medlemskapet. Mest fokus kommer att läggas på flyktingkrisen. Flera möten om detta har ägt rum under den senaste tiden också på stats- och regeringschefsnivå.

Vid det extrainsatta mötet den 23 september enades vi om flera konkreta åtgärder för att bekämpa orsakerna till att människor tvingas fly och även för att ge mer hjälp på plats. Dessa åtgärder ska vi nu följa upp.

Vi kommer att diskutera ytterligare åtgärder för att få en återrapportering från konferensen om västra Balkan som ägde rum den 8 oktober. Vi ska också titta fram mot toppmötet mellan EU och Afrika om migration. Denna konferens kommer att gå av stapeln på Malta den 11–12 november.

Flyktingkrisen har, som nämnden är mycket väl medveten om, stått högt på den europeiska dagordningen ända sedan i våras. Låt mig poängtera att det är viktigt att vi hittar flera hållbara gemensamma lösningar och att vi gör det tillsammans. Inget land, eller ens få länder, klarar av att göra detta på egen hand. Det håller inte att det är några få länder, som Sverige, Österrike och Tyskland, som tar ansvaret. Att migrationsministrarna den 22 september kunde fatta beslut om en intern omfördelning av asylsökande var en framgång, och det är ett steg mot ökad ansvarsfördelning inom Europeiska unionen. Men med de flyktingströmmar som vi

nu ser räcker det självfallet inte med tillfälliga mekanismer. Vi måste få till mer stadiga mekanismer.

Vi behöver därför ta ytterligare steg och komma överens om en permanent omfördelningsmekanism som ska gälla alla medlemsländer. Jag är mycket medveten om att det här finns ett motstånd från flera länder, men genom ett tålmodigt arbete och genom att söka likasinnade har vi möjlighet att komma framåt.

Ordförande! På dagordningen för morgondagens möte står under punkten Migration tre avsnitt: samarbete med länder utanför EU, skydd av EU:s yttre gränser samt ordning och reda både vid mottagning och återvändande.

Under den första punkten – Samarbete med länder utanför EU – kommer särskilt relationen till Turkiet att diskuteras liksom uppföljningen av konferensen om västra Balkan, som jag nämnde, och förberedelserna inför mötet mellan EU och Afrika om migration.

Turkiet är en nyckelaktör för en hållbar lösning på flyktingproblematiken. Därför behöver EU:s samarbete och relationer med Turkiet utvecklas. EU-kommissionen har föreslagit en handlingsplan som nu också förhandlas med Turkiet. Det innehåller bland annat bidrag till humanitära insatser för flyktingar i Turkiet men också mer långtgående insatser av arten utbildning, hälsovård och försörjningsmöjligheter. Vi bör också stödja Turkiet i att bygga upp kapacitet kring gränskontroll och registrering och att hindra människosmuggling – helt i linje med de krav som är formulerade i den pågående visumliberaliseringsprocessen för Turkiet.

Vi vill bygga en relation som inte bara siktar på kortsiktiga intressen utan utgår ifrån tydliga förväntningar om fortsatta reformer och en fördjupad demokratisering. Det är viktigt, inte minst för att den på många områden oroande politiska kursutvecklingen nu i Turkiet måste kunna styras tillbaka.

Vi ser med oro på det upptrappade läget i Syrien och de effekter det får på den humanitära situationen. Det finns ingen militär lösning på denna konflikt; det har vi framhållit många gånger och det kommer vi att fortsätta att göra. Det är dessutom så att Rysslands agerande nu försämrar förutsättningarna för en politisk lösning.

Det internationella samfundet måste genomdriva två parallella spår. Det finns ett politiskt spår för en FN-ledd transitionsprocess som måste få ett slut på konflikten och ett säkerhetsmässigt spår som fokuserar på bekämpandet av Isil, där Asadregimen på grund av sina grova övergrepp inte kan vara en partner i arbetet.

Regeringen anser vidare att EU bör öka sitt finansiella stöd också till Jordanien och till Libanon och föra en intensifierad politisk dialog för att ge syriska flyktingar i dessa länder en drägligare tillvaro.

Ministerkonferensen om migrationsrutten via östra Medelhavet och västra Balkan skickar en viktig politisk signal om behovet av att stärka kapaciteten i de länder som hyser ett stort antal flyktingar och att bistå aktuella transitländer i att hantera flyktingströmmarna.

Regeringen verkar aktivt för att toppmötet mellan EU och Afrika ska resultera i ett gemensamt ägarskap om hur vi ska hantera migrationsfrågorna. Vi behöver komma överens om en handlingsplan med konkreta samarbetsprojekt. För regeringen är det viktigt att inte bara fokusera på utmaningarna med migration utan också på migrationens möjligheter.

Den andra punkten, skydd och kontroll av EU:s yttre gränser, är självfallet en avgörande faktor för att stabilisera Schengenområdet och för att säkerställa ett väl fungerande, gemensamt europeiskt asylsystem. Att Schengenregelverket följs är en förutsättning för den fria rörligheten inom EU, och det som rör kontroll av den yttre gränsen är därför ett gemensamt intresse för alla EU- och Schengendelstater. I dag finns stora brister i efterlevnaden av regelverket, och det måste vi komma till rätta med.

Det finns också ett behov av att se hur vi kan stärka gränssamarbetet, men det får inte leda till att medlemsstaterna ger upp det nationella ansvaret på området. Hur ett sådant mandat ska utformas till Frontex får regeringen återkomma till.

Herr ordförande! Den tredje och sista punkten under migrationsavsnittet handlar om att ha ordning och reda i mottagandet *och* återvändandet. Alla som söker sig till EU kommer inte att få stanna. Vi har en reglerad invandring, och de personer som inte har asylskäl måste återvända. Mottagande, asylprövning och återvändande måste ske på ett effektivt men också rättssäkert sätt. Alla EU-länder måste leva upp till asylreglerna.

Regeringen ställer sig därför bakom utökade ansträngningar för att verkställa beslut om avvisning och utvisning. Ett väl fungerande återvändande bidrar till att bygga förtroende och långsiktigt stöd för det gemensamma europeiska asylsystemet. Återvändandet måste ske på ett rättssäkert och värdigt sätt och med full respekt för de mänskliga fri- och rättigheterna.

Mötet kommer också att följa upp utvecklingen kring de så kallade hot spots som nu håller på att sättas upp. Det är mycket angeläget att hålla uppe det politiska trycket i fråga om att mycket skyndsamt nu genomföra dessa hot spots, där flyktingar ska registreras och där det ska tas fingeravtryck.

Fungerande hot spots är en förutsättning för att en omfördelning ska kunna göras mellan EU:s medlemsländer. Sverige har också nu tagit emot flyktingar inom den överenskomna omfördelningen från Italien och Grekland. Det innebär att vi nu har visat att det går att få systemen att fungera. Vi förutsätter nu att alla EU:s medlemsländer tar sitt ansvar.

För att det praktiska genomförandet ska fungera krävs bland annat att medlemsstaterna tillhandahåller tillräckliga resurser i form av exempelvis experter till de EU-myndigheter som är närmast berörda: Easo och Frontex. Sverige bidrar redan, och deltar med flera resurser inklusive en båt från Kustbevakningen som bara under de senaste dagarna har räddat mer än 100 migranter. Vi är beredda att bidra med mer resurser till detta om EU behöver det.

Som nämnden redan vet driver regeringen på för att kommissionen ska utreda och presentera alternativ för ytterligare lagliga vägar för att söka asyl inom EU och med detta förhindra att människor tvingas ge sig ut på farliga resor. Stödet för detta är bland de övriga medlemsländerna mycket begränsat. Medlemsstaterna måste därutöver göra större ansträngningar för att vidarebosätta skyddsbehövande personer från UNHCR:s flyktingläger.

Herr ordförande! Utöver flyktingkrisen står även frågan om fördjupning av EMU på dagordningen. Nämnden kommer ihåg från i somras

den så kallade de fem ordförandenas rapport med en rubrik om färdigställandet av EU:s ekonomiska och monetära union. Europeiska rådet ska nu få en lägesrapport om de diskussioner som har förevarit om detta hittills. Det handlar nu inte om att fatta några beslut utan främst om att få information om hur detta arbete fortskrider.

Riksdagen är väl förtrogen med frågan. Det finns en bred samstämmighet mellan flera partier som jag värdesätter eftersom detta rör stora, långsiktiga frågor. Om det blir en diskussion kommer jag särskilt att framföra vikten av att hålla samman EU-28.

Slutligen väntas Europeiska rådets ordförande Tusk redogöra för de tekniska samtal som nu förs mellan Storbritannien och institutionerna i Bryssel om den fortsatta processen inför Storbritanniens planerade folkomröstning. Som jag tidigare har framhållit är det mycket viktigt att Storbritannien förblir medlem i EU. Det är ett viktigt land för oss. Vi samarbetar i viktiga frågor såsom utvecklingen av den inre marknaden och klimatet, för att nämna några.

Samtidigt är det viktigt att vi i den diskussionen hittar en överenskommelse som är bra för alla och som håller fast vid de grundläggande principer som EU-samarbetet bygger på. Jag tänker inte minst på den fria rörligheten.

Ett slutresultat i denna diskussion måste stärka EU som helhet. Någon diskussion i sakfrågan förutses inte på detta möte. Det saknas förutsättningar för det, särskilt eftersom man från brittisk sida ännu inte har konkretiserat innehållet i den reformagenda som man söker stöd för. Tidigast på toppmötet i december kan vi vänta oss en formell behandling i frågan.

Avslutningsvis, ordförande och ledamöter, vill jag bara redovisa att jag under resan till Bryssel kommer att ha bilaterala samtal med Juncker, Tusk och Cecilia Malmström. Med Juncker och Tusk kommer jag inte minst att framhålla ett fortsatt arbete med omfördelning mellan EU:s medlemsstater och att alla EU:s medlemsstater måste ta sitt ansvar.

Här handlar det sist och slutligen om att EU ska klara detta på helheten. Vi förstår naturligtvis alla att det inte går att bara några stater ska göra detta. Då kapsejsar det, och när det kapsejsar är det mycket som står på spel för hela EU. Det är det som jag kommer att framhålla.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsministern för detta och går vidare med partierna i storleksordning. Om ni allihop kan hålla er ganska strikt till tre minuters talartid finns det kanske möjlighet för uppföljningar.

Anf. 4 MARIE GRANLUND (S):

Ordförande! Jag vill tacka statsministern för redogörelsen inför Europeiska rådets möte.

Vi har haft möjlighet – tyvärr, kan man säga – att diskutera frågan väldigt mycket de senaste månaderna. Jag tänker koncentrera mig på några saker eftersom det mesta redan är sagt. Jag vill framhålla det viktiga med att toppmötet verkligen också diskuterar krisens orsaker. Det säger ju också statsministern, och det finns med i slutsatserna. Europeiska rådet bör verkligen intensifiera detta arbete, för vi kan inte bara hålla på att diskutera verkningarna utan vi måste också försöka göra allt som står i vår makt för att se till att det blir fred.

Om fördelningsmekanismen anses lite självklar nu. Det är bra. Men från början trodde i alla fall inte jag att man skulle få till stånd detta, så om man nu ska se något ljus i mörkret är det faktiskt att regeringen tillsammans med Österrike och Tyskland har lyckats med detta. Det var inte självklart.

I detta sammanhang tycker jag också att man kan framföra att det är lite trist att man inte har diskuterat på detta sätt under tidigare år, för då hade det kanske varit lite enklare att lösa krisen nu.

Med det sagt tycker jag att det är bra. Den här mekanismen måste också bli permanent, för att det ska fungera framöver vid andra kriser som komma skall.

Det är också viktigt att, som statsministern säger, lyfta upp detta med ordning och reda i flyktingmottagandet. För att kunna värna asylrätten, som är så grundläggande och är en mänsklig rättighet, måste också kraft läggas på att, som Europeiska rådet ska göra, diskutera återvändande av dem som inte har asylskäl. Annars kommer vi inte att kunna värna asylrätten för de människor som flyr för sina liv och verkligen har asylgrundande skäl för att komma till vårt land eller till andra länder i EU.

Jag välkomnar självklart också att statsministern kommer att driva på vikten av att värna EU-28 i diskussionen om uppdelning av EU- och EMU-ländernas närmare samarbete och också hur viktigt det är att Storbritannien fortsätter att vara medlem av Europeiska unionen.

Anf. 5 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen!

Jag tänker börja i Syrien. Kriget i Syrien och flyktingkatastrofen som följer i Syrienkrigets spår är den värsta humanitära krisen i modern tid. Situationen är dramatisk, och tragedin riskerar att öka ju närmare vi kommer den kalla vintern. Det humanitära behovet är akut och enormt.

Antalet flyktingar som söker skydd kommer att öka om inte orsakerna till konflikten angrips. Därför är det viktigt att skapa fred och säkerhet i Syrien.

Jag delar synen om vikten av det politiska spåret och säkerhetsspåret. Samtidigt ser vi faktiskt inte någonstans konkreta förslag från EU om att omgående stoppa inflödet av stridande till Isil och finansieringen till Isil. Det om något hade kunnat göra skillnad för att stoppa Isils framfart.

I dag tar Sverige emot många människor på flykt. Det är inte hållbart långsiktigt att i princip endast Sverige och Tyskland tar det stora ansvaret inom unionen. Därför har vi moderater konsekvent drivit på regeringen för att fler länder ska ta större ansvar, att fler länder behöver göra mer. Vi välkomnar att regeringen fortsätter att driva detta.

Jag lyssnade på statsministern tidigare i dag, i partiledardebatten, och hörde att han då sa att Sverige hade nått flera delsegrar i Bryssel. Jag undrar därför om statsministern kan precisera vilka delsegrar han menar.

Fortfarande ser vi att Sverige är ett land som tar ett ohållbart och stort ansvar, medan många andra EU-länder fortfarande flyr från sitt ansvar. Tycker statsministern att EU har förstått omfattningen av de insatser som krävs och därför agerar i tillräckligt stor utsträckning? Vi kan inte bygga migrationspolitiken eller EU:s åtgärder på en förhoppning om att flyktingsituationen av sig själv snart kommer att förbättras, då allt talar för att vi under lång tid kommer att hantera omfattande flyktingströmmar.

Jag tvivlar inte på statsministerns engagemang – jag tror att det är genuint och äkta – men jag efterfrågar resultat och politiskt ledarskap av honom och hans EU-kollegor.

Vi moderater delar synen att de som inte har asylskäl måste sändas tillbaka snarast möjligt och att EU måste fortsätta arbeta med detta. Vi välkomnar att Frontex inom ramen för befintligt mandat kan, ska och bör intensifiera sitt arbete. De externa gränsernas kontroll och säkerhet är centrala men fungerar uppenbarligen inte. Utmaningen ligger givetvis i att utnyttja det existerande mandatet.

Därför undrar jag: På vilket sätt anser statsministern att Frontex nuvarande mandat förhindrar Frontex att utföra de uppgifter som det är ålagt att utföra redan i dag och som legitimerar ett utökat mandat?

Anf. 6 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Flyktingkrisen medför givetvis stora påfrestningar på EU och de ingående medlemsstaterna. Det beror till stor del på närheten för Europas del. Det finns andra delar av världen som ligger betydligt längre bort, till exempel USA, som kanske skulle kunna ta ett större ansvar.

För att börja med det positiva tycker jag att det är bra att man från EU:s sida diskuterar det vi brukar nämna, mer hjälp i närområdet. Normalt sett är vi mycket budgetrestriktiva och tycker inte att man ska använda EU:s medel alls i någon stor grad utan att de enskilda medlemsstaterna i Europeiska unionen ska kunna använda sina pengar själva på ett mer självständigt sätt än vad som i dag är fallet. Men tvärtom överför vi i dag mer och mer pengar till medlemskapet i Europeiska unionen.

Vad gäller specifikt Turkiet och övriga länder i närområdet tror jag att vi måste använda oss av EU-medel och medel från de enskilda medlemsstaterna för att hjälpa människorna i närområdet. Därför kommer vi att stödja den del som gäller Turkiet och utökade budgetmedel från EU:s sida för att bistå Turkiet med att hantera de här flyktingströmmarna.

Jag tycker också att det är positivt att man diskuterar ett ytterligare utökat gränsskydd. Det beror också på hur man utformar det hela, så jag räknar med att det kommer mer detaljer om hur det ska gå till i praktiken.

Ett effektivt återvändande är något som vi också pratat om tidigare. Vi vill värna asylrätten, och då är det viktigt att man har ett system för återvändande, att man separerar begreppen ”asylsökande” och ”invandrare” – det är två olika typer av behov som uppstår. Människor kan fly därför att de är tvingade att fly, och människor kan välja att flytta eftersom de vill uppnå andra fördelar av olika slag. Jag tror att det är viktigt att vi värnar asylrätten och också lägger lite kraft på återvändandet. Vi vet i dag att det bara är drygt 40 procent av de människor som kommit till Europa som återvänder när de får en uppmaning. Detta är också signalpolitik, vilket medför att en stor andel människor väljer att komma till Europa och kanske framför allt Sverige, Tyskland och Österrike, som statsministern nämnde.

Det är viktigt att ta upp detta med permanent omfördelningsmekanism, som statsministern och EU nu diskuterar. Jag tycker definitivt att vi inte ska ställa oss bakom det. Den tillfälliga omfördelningsmekanismen medför att Italien skickar asylsökande till Sverige, trots att Italien borde

ha ett eget mottagande på hundratusentals extra personer för att uppnå Sveriges nivå.

Det är viktigt att man lyfter upp viktiga, positiva diskussioner. Men man måste också ta upp de utmaningar som Sverige ställs inför specifikt inför detta, och det tycker jag inte att regeringen gör. Så länge regeringen inte gör det måste jag anmäla avvikande mening. Även om det finns positiva delar i detta finns det också en del negativa inslag, som bör diskuteras. Framför allt vad gäller diskussionen om EMU bör Sverige lyfta upp att vi i Sverige faktiskt har haft en folkomröstning. Kommer det upp en diskussion om EMU, så hänvisa till den folkomröstningen och gör som Danmark och Storbritannien och kräv ett permanent undantag till EMU!

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Då tar jag ordet i egenskap av Miljöpartiets representant i nämnden.

Jag välkomnar att man i brevet och under diskussionerna i ökad utsträckning kommer att diskutera krisens orsaker. Inför mötet i Valletta tror jag att det är viktigt att vi har G77-länderna med oss på vår sida i Paris för att nå en global klimatöverenskommelse.

Jag ser en koppling här. Krig bottnar ofta i något slags kamp mot eller kring fattigdom, rikedom eller naturresurser. I den mån vi kan göra alla länder oberoende av fossila bränslen och i den mån vi kan undvika klimatförändringar som tvingar miljontals människor på flykt är det en fred- och säkerhetspolitik och en politik för att minska flykten och i stället se en bättre framtid. Det hänger tydligt ihop, och det är viktigt att vi tar upp det både nu och på mötet i Valletta, så att vi kan förbereda marken för Paris. Det långsiktiga arbetet är det bästa fredsarbetet. Att göra oss oberoende av de resurser som folk krigar om är en bra fredspolitik, en bra politik mot att människor måste fly.

Det är också bra att vi nu äntligen tittar på vilka satsningar vi kan göra där, för vi har ju sett att flykten inte kommer att stanna av snabbt. Därför behövs det drägliga villkor för dem som kommer hit, att det är ordnat och rättssäkert, men också för dem som fortfarande befinner sig i flyktingläger på plats, så att det finns tillräckligt med mat, möjlighet till utbildning och resurser till vård, så att tillvaron där kan bli så dräglig som det går.

Jag välkomnar också att vi har fått den första lilla principen om kvotflyktingar, det första, lilla steget mot fler lagliga vägar in till EU. Vi har ju lovat FN att man ska ha rätt att söka asyl, och det ska man kunna göra på ett lagligt, säkert och tryggt sätt. Då kan man få sina skäl prövade. Då kan det bli rättssäkert. Kvotflyktingar är den bit som vi borde kunna utöka, för då kanske de som har allra störst behov har möjlighet att få en fristad.

Jag anser också om samarbetet i Valletta att om vi nu ska få en deal med de afrikanska länderna är det viktigt att det ekonomiska samarbete som vi har med AVS-länderna är utvecklande och rättvist så att det bygger på en rättvis handel.

Det är också bra att regeringen reagerar så tydligt när det finns tendenser bland eurogruppens länder att utöver inför Ekofinmötena i flera andra ministerkonstellationer försöka börja med att ha särskilda eurogruppssammanträden och därmed splittra EU i stället för att se det som

en helhet. Det är viktigt att vi markerar att vi inte vill se den utvecklingen.

Slutligen kan jag inte låta bli att säga: Det finns en korrelation mellan vapenflödena in i Syrien och människoflykten ut, så vi bör ha en global deal om att minska vapenflödena i regionen.

Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Jag vänder mig först till Marie Granlund. En permanent omfördelningsmekanism försöker vi arbeta med. Men jag ska vara helt ärlig inför nämnden och säga att det inte är något lätt arbete. Jag tror att jag förut har frågat nämnden om vi på många olika sätt via olika kontakter kan bidra till det trycket. Vi måste hålla trycket uppe i de andra länderna, för det är betydelsefullt att detta fungerar, för att kunna ha ett bra flyktingmottagande och hantera detta på ett människovärdigt sätt men också för EU:s egen skull. Det är där jag känner att insikten är för svag hos många. Man riskerar faktiskt mycket mer vad gäller EU-samarbetet om EU inte klarar av situationen. Det är mycket som står på spel nu, och det är ingen bra situation.

Beträffande ordning och reda delar jag helt uppfattningen. Vi är också överens om EU och EU-28.

Vad gäller Syrienkonflikten, Ulrika Karlsson, och inflödet till Isil är det viktigaste att vi får till en politisk lösning på konflikten. Vi kommer inte – det är ingen polemik mot Ulrika Karlsson – att kunna bekämpa Isil genom att stödja Asad. Det är därför som vi är så tydliga om att vi måste få till en FN-lösning, så att åtminstone den konflikten kan få ett stopp, väl medveten om att detta inte är gjort snabbt. Då handlar det också om att samla den moderata oppositionen där. Vi måste få en samlad opposition, för vi har ett tudelat problem. Det är Isil i sig – och andra terroristgrupper, ska jag säga – men sedan är det Asadregimen kontra den mer moderata oppositionen, hur den politiska lösningen ska se ut. Där menar jag att EU faktiskt kan bidra.

Det andra är det vi gör nationellt, att vi kriminaliserar terroristresor och kriminaliserar finansiering och annat stöd till den här typen av verksamhet. Det måste vi självfallet fortsätta med.

När det gäller frågan om delsegrar är de att vi har fått till två omfördelningsrundor. Det var liksom inte på dagordningen när jag tillträdde som statsminister; när frågan kom upp första gången fanns det inte på dagordningen att vi skulle ha någon omfördelning över huvud taget. Nu har vi gjort en omfördelning av 20 000 kvotflyktingar, och vi gjorde en omfördelning av 40 000 i juli. Vi gjorde även en omfördelning av 120 000 i september. Den är ännu inte implementerad, vill jag understryka. Beslutet är dock fattat, och det betecknar jag som en delseger. Men jag säger också att det är långt ifrån tillräckligt – vi vill ha en permanent omfördelningsmekanism. Det är det som kommer att göra skillnaden.

Agerar EU tillräckligt? Nej. Det är helt uppenbart, för jag menar att vi i så fall redan hade haft en implementering på plats. Sverige var det första land som tog emot inom ramen för omfördelning, och det hade betydelse för att visa att det fungerar. Det måste fungera, och det kan vi visa: Jo, det funkar om man lägger manken till. Men nu är det självfallet

upp till andra EU-medlemsstater att visa att de också tar sitt ansvar, annars kommer det inte att bli framgångsrikt.

När det gäller gränskontrollerna och Frontex menar vi att det inom nuvarande mandat går att göra mer också vad gäller exempelvis inköp av utrustning. Nu är Frontex för beroende av medlemsstaters bidrag. Det är självklart att medlemsstater ska bidra, men enligt vår uppfattning kan Frontex få ett mer självständigt handlande genom nuvarande mandat och därmed agera mer självständigt.

Vi står även upp för mer samarbete, men vi är noga med att detta ytterst är en nationell kompetens. Exempelvis måste Sverige som land självt ha kontroll över gränserna; det är inte ett EU-mandat. Mer samarbete kan vi dock mycket väl tänka oss. Det är viktigt att vi alla står upp för gränsskyddet.

Om jag nu förstod det Johnny Skalin och Sverigedemokraterna sa är det bra att vi är överens i alla fall det här avseendet. Sverigedemokraterna stöder alltså uppfattningen att EU-medel ska användas till stöd för Turkiet, om än man av princip inte tycker att EU-budgeten ska användas för detta. Det är helt nödvändigt. Turkiet är mycket viktigt.

När det däremot gäller EMU kommer man inte att diskutera EMU och vem som ska ha undantag och inte, utan det är en process som sker inom ramen för EMU och de länder som finns där. De kommer att redovisa hur det arbetet går vidare. Vad vi ska säga är att EU-28 ska värnas i alla beslut som kan komma i den processen. Man kan inte ha en process inom EMU som skadar EU-28. Att man har en process är fullt naturligt, men den får inte skada EU-28. Det är vårt huvudbudskap.

När det gäller ordförandens kommentarer delar jag uppfattningen exempelvis om resurser och Paris. Det hänger ihop, och det är mycket viktigt att se. När vi har naturkatastrofer, torka eller översvämningar, som många gånger beror på miljöförstöring, blir det också därför människor flyr. Det hänger alltså helt riktigt ihop. Jag delar den uppfattningen, och det gäller att ha det helhetsperspektivet om vi ska klara detta på lång sikt.

I fråga om lagliga vägar och kvotsystemet är ett närmare samarbete med UNHCR något vi har nämnt. Jag tror också att jag har redovisat för nämnden att vi i samtal med Guterres har tagit upp frågan om det går att ha andra, ytterligare, lösningar på det temat. UNHCR är en respekterad och etablerad organisation, och de kan dessa frågor väl. EU skulle kunna göra mer tillsammans med dem.

Anf. 9 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Jag tackar statsministern för redovisningen inför det kommande mötet i Europeiska rådet.

Jag och Centerpartiet har vid ett flertal överläggningar framfört vikten av att tala om mer humanism och mänsklighet i de skrivningar som finns i dessa sammanhang. Vi har också i olika sammanhang tryckt på vikten av EU-agerande och att prioritera att hjälpa människor som är på flykt. Dessutom har vi lyft fram vikten av att titta på möjligheten till fler lagliga vägar in i EU.

Jag tycker att de skrivningar som finns så här långt luktar – om man kan använda det uttrycket i sammanhanget – mycket kallt stål. Min undran är om inte statsministern ska ta till orda och försöka få in mer

humanism och mänsklighet i de skrivningar som finns i förslaget till slutsatser från det kommande mötet.

Nästa punkt jag vill ta upp handlar för Sveriges del om att markera mot vissa tendenser jag ser i förslaget till slutsatser, nämligen att pressa tredjeländer att ta ett större ansvar i rådande flyktingsituation – och i förlängningen *betala* för att de ska ta sitt ansvar. Det gäller speciellt punkten om Turkiet men också punkterna som handlar om Vallettamötet.

Ytterligare en punkt jag tycker att det är viktigt att statsministern tar fasta på är att tydliggöra att alla Frontexoperationer ska följa och respektera mänskliga rättigheter samt asylrätten. Jag ställer mig frågande till den skrivning som finns i förslaget till slutsatser. Det står att Frontex ska få göra saker och ting on its own initiative. Det kan inte vara meningen, herr ordförande, att Frontex ska bli så att säga en stat i staten. Det här måste i stället, som statsministern sa, styras av medlemsstaterna och inga andra. Jag hoppas att det som finns i utkastet till slutsatser försvinner.

Slutligen tycker jag när det gäller punkten om Storbritannien, trots att det kanske inte blir någon större diskussion om det vid detta möte, att det är viktigt att statsministern i olika sammanhang påpekar att en av grundpelarna i EU-samarbetet är den fria rörligheten. Utan den är det inte mycket med EU, och jag tycker som sagt att det är viktigt att statsministern tar alla chanser att i alla sammanhang påpeka detta.

Anf. 10 JENS HOLM (V):

Vi i Vänsterpartiet stöder regeringen helt vad gäller att få fler EU-länder att ta ett större ansvar, och vi kommer att backa upp de fortsatta initiativ på det området som jag tyckte aviserades här.

Vi har pratat mycket om de här frågorna, och vi i Vänsterpartiet har tagit upp att det behövs fler lagliga vägar in i unionen. Det statsministern har nämnt är bra, men man kan också tänka sig att vi inte alltid behöver vänta på EU för att göra saker. Vi kan till exempel se till att underlätta för anhöriginvandring till Sverige och ta bort den 18-årsgräns vi har i dag. Vi borde verka för att det ska finnas asylvisum så att människor kan söka asyl på plats i stället.

Självklart måste vi bekämpa roten till de konflikter och krig som finns i dag. Det är orättvisor, förtryck och inte minst vapenexport. Jag noterar att den delen är helt frånvarande både i dessa slutsatser och i de tidigare slutsatser vi har diskuterat, och jag skulle vilja veta om statsministern är beredd att trycka på för att man faktiskt ska ta upp vapenexportens roll och göra allt för att se till att vapen inte hamnar i det här området.

Precis som Eskil Erlandsson var inne på saknar jag humanism i texterna. Fokus borde ligga på att rädda liv och inte ensidigt på gränsskydd.

Jag vill fråga statsministern några saker till. Turkiet nämns, och det är ett helt avgörande land. I dag känns dock inte Turkiet som en särskilt pålitlig partner, ärligt talat. Turkiet för krig mot flera av de grupper som bekämpar Isis. Man låter Isis passera med trupper, vapen och sådant över gränserna, och sannolikt låter man även handel med Isisolja ske. Här måste det sättas press på Turkiet och inte bara pratas om det nära samarbete som nämns.

När det gäller afrikanska stater instämmer jag helt i det Eskil Erlandsson sa. Det känns som att man ska sätta press på tredjeland för att hålla

kvar människor där. Jag skulle därför vilja ställa en konkret fråga till statsministern. Är ett land som Eritrea, som människor flyr ifrån – Afrikas Nordkorea – ett land man ska samarbeta med när det gäller att skicka tillbaka människor eller hålla kvar dem på plats? Vi skulle också kunna ta Libyen som exempel, liksom många andra länder. Jag är väldigt orolig över de skrivningar som finns i texten.

Jag har bara några småsaker kvar, herr ordförande. EU flaggar för att ta över gränskontrollen. Det ska vi inte bara vara kritiska mot, statsministern, utan vi måste gå emot. Jag tycker att det här mötet är det läge då man verkligen ska säga att det är oacceptabelt. Det gäller punkt e och de följande punkterna.

När det gäller punkt m om Frontex mandat, det vill säga att Frontex ska kunna initiera återvändaroperationer på eget initiativ – det togs också upp av föregående talare – vill jag att statsministern klart och tydligt ska gå emot det.

Anf. 11 TINA ACKETOFT (FP):

Jag tackar statsministern för redogörelsen. Det känns som att vi har haft det här som stående punkt på dagordningen, tyvärr.

Det finns egentligen inte ord för att beskriva det som pågår i Syrien och det fruktansvärda som händer där. Det är till största delen ett krig mellan religioner. Men om man tittar på flyktingmottagningen i Sverige under de senaste sju dagarna är det drygt 9 700 personer, och av dem var enbart 32 procent från Syrien. Det finns alltså även andra krig och andra orsaker till de massiva flyktingströmmarna, och vi får inte glömma dem.

Miljö- och klimathotet är naturligtvis en sådan punkt på dagordningen. Det är nämligen så att du först kanske flyr för att du inte kan odla det du ska odla. Då behöver du ge dig av, och då blir du ekonomisk flykting. Stannar du tillräckligt länge blir du i stället klimatflykting. Det är alltså en rullande, eskalerande skala. Oavsett om man vill rubricera människor som asylsökande eller invandrare har det alltså ofta sin grund i samma sak – antingen är det miljö- och klimathot, eller också är det stridigheter mellan religioner alternativt om mark och resurser.

Naturligtvis behöver vi tänka brett och på flera olika ledder nu. Ska vi kunna värna asylrätten kräver det onekligen att vi har ordning i mottagandet och i återvändandet. Det kräver också att alla EU:s medlemsstater tar sitt ansvar, precis som statsministern säger, och det kräver även att alla kommuner i Sverige solidariskt tar sitt ansvar. Solidariteten löper alltså som en röd tråd.

Jag tror också att vi behöver skydd för EU:s gränser. Denna flyktingström har inte kommit till nu, utan det har egentligen alltid funnits människor som har behövt fly. Skyddet för våra gränser har dock förändrats, så det är egentligen det som har förändrats i den stora bilden. Till den gränskontrollen och till det skyddet behöver vi naturligtvis i allra högsta grad fler lagliga vägar in för dem som verkligen har asylskäl. Sverige ska också fortsätta att vara den humanitära stormakt vi brukar utge oss för att vara.

Det var inte mycket frågor här, utan jag tror att vi är ganska överens. Det brev som kom från Donald Tusk väckte dock en del frågor, och jag skulle vilja höra hur statsministern resonerar kring det. Han lyfter bland annat fram framtiden för Dublinsystemet och om vi ska behålla det eller

om vi ska se över alternativ. Man kan säga att Sverige behöver veta vilka människor vi har inom vårt land, men om vi hela tiden använder Dublin-förordningen innebär det också att vi låser inne människor. Det gäller till exempel de irakier som inte vill stanna i Sverige utan i detta fall vill till Finland. Frågan är om det finns något sätt att registrera vilka som kommer in i landet utan att för den delen låsa in dem som asylsökande i ett land där de inte vill vara.

Sedan är jag även oroad över det Tusk säger om förstärkningen av våra externa gränser. Då är det naturligtvis Frontex man tänker på, och statsministern lyfte själv fram att Frontex bör kunna agera mer självständigt. Jag skulle vilja höra lite mer vad statsministern lägger in i begreppet ”att agera mer självständigt”.

Anf. 12 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern för föredragningen. Vi har som sagt haft frågan på dagordningen många gånger i EU-nämnden, och vi är väl i huvudsak överens. Det finns dock några frågor vi från Kristdemokraterna brukar betona och där vi inte tycker att regeringen är tillräckligt tydlig.

När det nu talas om Frontexinsatserna – det förtydligas att de ska stärkas och så vidare – tycker vi att regeringen inte tillräckligt starkt tar ställning för hur människor på flykt ska kunna få lagliga vägar in i EU. Det vi har drivit konstant är att det på något sätt, via EU-kontor i tredje land, måste ges möjlighet att söka humanitära visum. På olika sätt kan vi också stärka kvotflyktingar, frågan om arbetskraftsinvandring och annat. Jag tror att detta kommer att bli en fråga vi måste driva på i EU för att vi ska få någon ordning och reda i asylsystemet.

Risken är att vi stänger alla vägar, och till slut har människor ingen möjlighet. De som verkligen har laglig rätt att söka asyl kan snart inte göra det, och risken är att vi får stängda gränser och ingen möjlighet för människor att söka sig hit på lagliga vägar. Det vill vi på alla sätt motverka.

Jag tycker att det är viktigt att vi stöder det som regeringen och även vi är överens om, nämligen att ha ett solidariskt asylsystem när det gäller den här permanenta omfördelningsmekanismen. Det tycker vi är viktigt att stödja. Vi tycker förstas också att det är viktigt att stödja att EU måste adressera grundorsakerna till att människor flyr. Då är det viktigt med diplomatiska insatser men också ett ansvarsutkrävande av alla de stater som i dag bidrar till att kriget i Syrien fortgår. Det är ohållbart. Vapenexporten och hela det vapeninflöde som sker till Syrien i dag har tidigare lyfts fram av flera andra här.

Jag tycker också att det som statsministern tar upp om att ha ett fungerande mottagningssystem är viktigt. Jag tror att dessa hot spots kommer att bli en hot issue. Jag tror att det kommer att bli en jättestor fråga. Det är viktigt att vi i överläggningar inom Sverige vet vad det här faktiskt kommer att innebära och att vi också är med och driver på när det gäller hur vi vill att det här ska se ut så att det som vi nu ska göra när det gäller hot spots kan ske på ett humant och rättssäkert sätt.

Jag har slutligen en konkret fråga. Den handlar om Turkiet. Vi är flera här som jobbar med Turkietfrågorna i riksdagen. Risken är nu att man börjar se mellan fingrarna på bristen på mänskliga rättigheter i Tur-

kiet. Jag är glad att statsministern ändå lyfte upp den frågan i sitt inledande anförande. Men hur ska statsministern säkra att EU fortsatt driver frågan om mänskliga rättigheter i Turkiet?

2015/16:9
14 oktober

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Jag börjar med frågan från Eskil Erlandsson om mer humanism i texten och om kallt stål. Det finns två formuleringar här i dokumentet som jag vill nämna. Den första är under punkt 1 där det står: A determined effort over time in a spirit of solidarity and responsibility.

Under punkt 3 har vi en skrivning där det står: Consistent with the right to seek asylum, fundamental rights and international obligations. Det är den skrivning som jag tycker adresserar det här. Det är viktigt att slå fast det.

Det är ganska bra dokument nu för tiden, tycker jag, i meningen att de är betydligt mer kortfattade, och det går lättare att förstå vad som avses jämfört med förut. De formuleringarna är till av precis den orsaken. Den sista som jag läste, under punkt 3, är ett förslag från Sverige, alltså att vi måste få in det för att vara tydliga med vad vi faktiskt menar när det gäller humanitet och att vi måste stå upp för humanismen.

När det gäller Frontex egna initiativ är det mer på temat att Frontex också ska kunna ta initiativ men att det inte innebär att man ska få agera i de olika länderna. Däremot kan Frontex lyfta på telefonluren och ta ett sådant initiativ, men det måste självfallet ske i samråd med länderna och under respektive lands regler och lagar. Så är det tänkt. Att Frontex skulle kunna lyfta på telefonluren och fråga om det kan vara aktuellt med ett sådant initiativ tycker jag inte är så dramatiskt, men vi måste stå upp för respektive lands egna lagar vad gäller de egna gränserna.

Den fria rörligheten står jag helt bakom. Det är en av grunderna, och den ska vi stå upp för. Det som kan komma ut av diskussionen mellan EU och UK får inte vara av den arten att det begränsar EU-28:s tanke om fri rörlighet, för då har vi förfelat hela samarbetet, och det vore absolut inte bra.

Jens Holm frågade om fler lagliga vägar. Det är det jag arbetar med, och det rör flera här. Jag måste be om förståelse här. Jag tar upp det här varenda gång, men det är inte så att folk ställer sig upp och säger: Ja, det ska vi göra! Det är snarare lite grann som att ropa i öknen. Alla vi som är vana vid demokrati och hur man arbetar då vet att om du är en av 28 har du ingen majoritet. Du är långt ifrån det. Men vi tar upp det varje gång för att vi tycker att det är viktigt. Jag tycker däremot inte att Sverige ska göra något på egen hand på det här temat. Vi tar emot 10 000 personer i veckan. Det motsvarar 500 000 personer i EU. Om vi skulle växla upp det här till EU-sammanhang är det alltså faktiskt en halv miljon i veckan som vi pratar om. Då tycker jag inte att Sverige självt ska göra detta, utan vi ska göra det inom ramen för EU-samarbetet, och jag tycker att det är viktigt att vi håller i det.

Vapenexporten kommer över huvud taget inte att diskuteras nu. Vad gäller Turkiet är det samarbete och självfallet att stå upp för det som gäller för Turkiet och för alla andra länder. Jag nämnde exempelvis det här med visumprocessen och att liberalisera den. Det är ju förknippat med ett antal krav som EU ställer på de länder som ska omfattas av det, och det får gälla också för Turkiet.

Vad gäller tredjeland är det från fall till fall hur det ska vara, och vi måste, inte minst inom diskussionen på Vallettakonferensen, diskutera hur vi gör det här tillsammans på ett sådant sätt att vi både kan stärka länderna i Afrika och kan prata om utmaningarna med migration men också om möjligheterna i migrationsfrågan. Men det är också så att om det kommer människor till EU som får sin sak prövad enligt reglerna och man säger att det inte finns asylskäl är det rimligt att vi säger till länderna som personen kommer från att det inte finns asylskäl, och då har landet ansvar för sin medborgare.

Om vi ska ha ordning och reda i detta måste vi stå upp för några principer, och jag tycker att det är rimligt att man står upp för den principen, för om vi inte har ordning och reda riskerar vi kaos, och kaos i den här frågan skulle innebära att de som ska skyddas enligt internationella regler inte kommer att få det skyddet. Jag tycker alltså att det är viktigt att vi står upp för ordning och reda.

Frontexmandatet nämnde jag. Det kommer inte att vara så att Frontex kan ge sig in i länders hantering. Däremot kan man själv ta initiativ, och sedan får det ske i samarbete med respektive land där det kan vara aktuellt.

Tina Acketoft frågade om Dublinförordningen. Det får ju ske inom ramen för en ny helhet. Vi måste se över det. Vi ser att det inte fungerar nu, och ska vi ändra är inte förstahandsvalet att göra ändringar här och där. Det var inte det du avsåg men jag vill bara förklara resonemanget. Vi ser att vi behöver ett omfördelningsystem, och det kommer att innebära att flyktingar som kommer till Europa när man har ett sådant system på plats inte får välja vart de ska åka. Då är själva poängen att vi hjälps åt utifrån ett antal kriterier som man nu ska fastställa. Då måste det självfallet innebära att Dublinsystemet har spelat ut sin roll och man måste ha ett annat regelverk. Vi menar att vi får göra en översyn också av Dublinsystemet i samband med detta.

När det gäller Désirée Pethrus fråga om humanitära visum och EU är min bestämda uppfattning att vi inte ska göra det själva utan att allt sådant här måste ske inom ramen för EU. Det är dessvärre samma svar där som tidigare, nämligen att det inte är många som tycker som vi när det gäller fler lagliga vägar. Vi är mycket ensamma där. Det är ett faktum.

Vad gäller Turkiet har vi varit förespråkare för att landet ska kunna bli medlem under rätt förutsättningar och om man uppfyller de krav som ställs. Det tycker vi att vi har stått upp för på ett bra sätt. Jag kan inte enskilt säkra att hela processen är perfekt, men Turkiet måste följa samma process som alla andra länder, och samma krav måste ställas på Turkiet som på alla andra länder. Vi har varit tydliga med att vi tycker att den konflikt som nu pågår är ett ansvar för både Turkiets regim och exempelvis PKK. Det måste också få en politisk lösning.

Vi tycker alltså att det är viktigt att Turkiet finns som samarbetspartner. Dialogen måste fortsätta, men självfallet får det inte ske till vilket pris som helst eller att Turkiet får agera hur som helst. Så får det inte vara, och jag är säker på att det inte kommer att vara så, för då riskerar vi också där EU-processen för Turkiet, och det vore absolut inte lyckligt.

Jag delar uppfattningen om att när det gäller hot spots ska det vara både effektivt och rättssäkert men också humant. Nu är det viktigt att vi får dem på plats så snabbt som det någonsin går. Det är flera som ligger

på för detta. Inte minst Tyskland har ett mycket starkt driv i detta. Men det måste ske på ett både rättssäkert och humant sätt.

Jag hoppas att jag med det har besvarat alla frågor.

2015/16:9

14 oktober

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Det finns tid för korta, uppföljande frågor. Om statsministern lyckas med sin ambition att få EU att börja författa kortfattade och begripliga dokument känns det nästan som att inget hinder är för stort att övervinna.

Anf. 15 MARIE GRANLUND (S):

Jag välkomnar de här bilaterala mötena med Juncker och Tusk. Det är så man måste jobba, och det kan verkligen göra skillnad. Jag vill återigen säga att det är lite mot alla odds att vi har fått den här tillfälliga mekanismen, för det är tre länder som har drivit på hårt och ändå lyckats med detta. Nu gäller det att se till att det vi har beslutat också blir verklighet.

Jag önskar lycka till i det arbetet, för det behövs.

Anf. 16 KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! Min första punkt är att jag inte blir riktigt klok på det som statsministern säger om att Frontex får en större möjlighet att genomföra nuvarande mandat, att man förstärker resurser och att man verkligen kan implementera det som Frontex ska kunna göra. Det är en sak, och det är bra, och där är vi överens. Men jag måste försäkra mig om vad som menas med det här utökade mandatet. Det som statsministern säger är: Nej, det nationella självbestämmandet får inte påverkas. Men som jag läser utkastet till rådsslutsatser kan man ändå tolka det så, och jag skulle därför vilja ha ytterligare klarhet i detta. Vi kan inte från Moderaternas sida ställa oss bakom att det nationella självbestämmandet skulle påverkas.

Min andra punkt handlar om det som vi har talat om när det gäller Syrien. Jag vill koncentrera mig på den kritik som finns mot Ryssland. Det var bra rådsslutsatser från FAC i måndags. Jag vill då höra om kritiken mot Rysslands militära inblandning också kommer att bekräftas inte kanske bara med oro på Europeiska rådet.

Jag vill också erinra om Alliansens gemensamma avvikande mening om arbetskraftsinvandring som kvarstår.

Anf. 17 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Jag nämnde tidigare att hundratusentals fler människor hade behövt tas emot av Italien för att Italien skulle uppnå samma nivåer som Sverige sett per capita. Det handlar om 660 000 människor enligt våra beräkningar. Jag skulle vilja höra hur statsministern ser på det påstående som jag kläcker ur mig här nu. Nu har man lagt in ett tillfälligt omfördelningssystem, och så vill man ha ett permanent omfördelningssystem. Hur ska det permanenta omfördelningssystemet se ut när det tillfälliga systemet bara leder till att vi ökar vårt mottagande i stället för att minska det? Statsministern sitter här och säger att vi måste fördela flyktingarna, och det innebär att vi ska ta emot ännu fler här i Sverige. Jag vill höra en kommentar till hur det permanenta systemet, som jag kritiserar och som jag inte tror ett dugg på, är tänkt att se ut.

Vad gäller Turkiet är vi för budgetfinansiering via EU-medel för att hantera flyktingströmmarna dit. Vi är för att ta ett gemensamt ansvar, men vi är inte för en visumliberalisering. Vi är inte heller för en översyn av Dublinförordningen som innebär att man luckrar upp det här med förstalandsprincipen. Jag vill också påpeka en sak om det här med fördjupat EMU. Statsministern nämnde tidigare i sitt svar att det inte kommer att diskuteras någonting om att vi skulle kunna få rätt till ett permanent undantag från EMU. Det kommer inte att diskuteras, därför att statsministern inte kommer att ta upp den saken. Man har alla ministerråd i EU på sig att ta upp den frågan. Problemet är att viljan saknas i Sveriges riksdag.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Då är det min tur att tala.

Jag vill insistera på vikten av att fredsförhandlingarna kommer igång. Jag tror att så länge varje land finansierar just sin fraktion kommer det aldrig att bli något slut på eländet. Det är viktigt att vi kommer igång med en fredsprocess så att vi kan strypa vapenflödena. De enda som ska ha vapen i det landet just nu är de med blå hjälmar och FN:s eventuella styrkor som någon gång kan se till att det blir ett fredsavtal som upprätthålls på ett korrekt sätt. Inga andra vapen hör hemma där.

När det gäller medmänskligheten tror jag att vi ska försöka komma ihåg det ursprung och de värderingar som vi tror oss värna. Det är när det är kris som det är som viktigast att stå upp för dem. Om man tänker på historiska personer är det de som står upp när det verkligen gäller som blir ihågkomna på ett positivt sätt.

Jag tycker att Sverige har stått upp hittills. Men de andra har inte gjort det i tillräcklig utsträckning. Det är verkligen viktigt att överenskommelsen vi nu har gjort faktiskt hålls. Den är bara första steget på en lång resa.

Anf. 19 ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr ordförande! Jag vill börja med Frontex. Jag tolkar punkt m i förslaget till utkast på ett helt annat sätt gentemot vad statsministern sa. Jag förutsätter att statsministern ser till att ändra punkt m i det utkast som finns så här långt. Där står det nämligen att Frontex mandat ska utökas och att de ska få utföra operationer på eget initiativ, alltså inte som statsministern sa.

Så kan vi inte ha det. Jag kommer att följa upp denna skrivning noga vid återrapporteringen.

För protokollets del vill jag fullfölja de avvikande meningar som vi har haft tidigare, beträffande arbetskraftsinvandring men också transportörsansvaret.

Jag efterlyser också en kommentar angående att man ska kunna köpa platser – det är ju vad det handlar om – i tredjeland. Man ska alltså pressa tredjeland att ta emot flyktingar, och man ska betala för det. Det tycker jag inte är rätt.

Anf. 20 JENS HOLM (V):

Jag vill börja med att hänvisa till våra tidigare avvikande meningar angående fler lagliga vägar. Även om jag välkomnar att regeringen driver

en modell för det behöver vi gå längre och vara tydligare. Man ska ha tydligare fokus på att rädda liv, inte bara ensidigt gränsskydd.

Jag vill också tillägga att jag är besviken på att regeringen inte lyfter upp frågan om vapenexport. Man borde få in i slutsatserna att man ska göra allt man kan för att sätta stopp för vapentillförseln till de här konflikterna.

Jag vill även lägga till frågan om hur man ska agera gentemot ett så kallat tredjeland, till exempel de afrikanska länderna. För mig osar det här, för att citera Eskil Erlandsson, kallt stål. Det handlar om pushbacks, alltså att länderna ska hålla tillbaka människor, försvåra ytterligare för människor att komma till Europa. Om man flyr från Eritrea flyr man från en av jordens absolut brutalaste diktaturer.

Sedan måste regeringen verka för att stryka punkt m om att Frontex ska kunna agera självständigt och punkt e om att EU gradvis ska kunna ta över gränskontrollen. Det är väldigt problematiskt och även en del av vår avvikande mening.

Anf. 21 TINA ACKETOFT (FP):

Jag sällar mig också till frågeställningen om Frontex. Det är viktigt att vi vet vad vi är överens om när vi lämnar det här rummet.

Jag förstår att statsministern tycker att det är ganska kört med fler lagliga vägar in. Men jag är också tacksam för att han fortsätter strida för det. Jag tror att alla, i alla fall de flesta, partier i Sverige inser att om vi ska ha skydd för EU:s yttre gränser – och det måste vi ha – måste det kombineras med fler lagliga vägar in. Annars har vi ett Fort Europa. Och det var inte tanken med EU. Det har aldrig varit tanken med EU.

Får jag vara förmäten och skicka med ett tips? Jag kan tänka mig att i dessa kristider är alla upptagna med just Syrienkrisen och den flyktingströmmen. Men flyktingströmmen beror, återigen, inte enbart på kriget i Syrien. Den beror också på de miljö- och klimatförändringar vi har.

Det kommande mötet i Paris knyter alltså an till denna fråga i allra högsta grad. Vare sig vi kallar dem ekonomiska migranter eller klimatflyktingar – vilket egentligen inte finns som begrepp – är de flyktingar. Den frågan måste också lösas.

Anf. 22 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack statsministern för svar på mina tidigare frågor!

Det är som sagt synd att frågan om fler lagliga vägar inte får gehör. Regeringen kanske måste använda en annan strategi.

Jag tycker dock även att de olika ministrarna har varit otydliga när det gäller om man är för humanitära visum. Min avvikande mening sedan tidigare kvarstår alltså, liksom den om arbetskraftsinvandring som vi i Alliansen har haft tidigare.

Ytterligare något som är lite märkligt och som kan vara intressant att prata om i dokumentet är more-for-more-principen. Den använder vi i biståndet. Ju mer man förbättrar sitt lands status desto mer bistånd kan man få och så vidare. Det är jättebra. Men hur ska det gå till här?

Om ett land som till exempel Eritrea samverkar, ska det då få mer och bättre tillgång till någon EU-struktur eller EU-medel? Vad förväntas premieras i mer-för-mer-principerna? Och vad är det Sverige driver? Det står här att inom sex månader ska man ha tagit fram ett färdigt program

om de olika incitamenten visavi tredjeland i samarbete om just återtagandeprocessen, om att ta tillbaka medborgare som avvisas från EU.

Det tycker jag är viktigt.

Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ja, de bilaterala mötena, Marie Granlund, syftar bland annat till att ihärdigt jobba för Sveriges uppfattning. Självfallet kommer även andra frågor upp, till exempel socialt Europa. Men de är en bra möjlighet.

Vad gäller Frontex nuvarande mandat, Karin Enström, menar vi att det finns möjlighet att redan där utvidga handlingsfriheten för Frontex, exempelvis att köpa egen utrustning som jag nämnde. Då har man möjlighet att vara mer flexibel.

Det så kallade utökade mandatet är fortfarande tänkt att vara nationellt. Jag vill betona att inte bara Sverige tycker att det är en nationell fråga. Det är fler länder som tycker det. Det innebär att man måste komma överens om det.

Att Frontex kan ta ett initiativ vad gäller exempelvis återvändande bygger på ett beslut som fattades av inrikesministrarna den 8 oktober i en slutsats om att Frontex mandat kan stärkas, till exempel vad gäller återvändande av personer som inte har rätt att vistas här.

Det ska ske på ett humanitärt och rättssäkert sätt. Men vi måste också stå upp för principen. Min bärande tanke är att vi tar emot människor som söker asyl – vilket vi ska göra. Men de som får avslag måste återvända. Annars har vi ingen reglerad invandring. Den principen måste vi stå upp för. Då är det högst rimligt att man diskuterar det.

Kommissionen ska återkomma i december och presentera fler förslag för hur det skulle kunna bli effektivare. Vi får återkomma när vi vet mer exakt hur det är tänkt att fungera.

Jag vill dock understryka att Sverige, precis som andra, inte tycker att det är ett EU-mandat att sköta gränserna. Det är ett nationellt mandat. Det tänker vi hålla fast vid.

När det gäller den ryska militära inblandningen i Syrienkonflikten upplever jag att vi är överens i sak.

I fråga om den permanenta omfördelningsmekanismen, Johnny Skalin, är det självfallet tänkt att alla EU:s medlemsstater måste ta ansvar för situationen, för alla människor som befinner sig på vår kontinent.

Vad gäller Dublinöverenskommelsen finns den där tills något annat gäller. Det gäller alltså att stå upp för den så långt möjligt. När vi har fattat ett annat beslut gäller något annat, men tills dess gäller den.

I fråga om Frontex egna initiativ, Eskil Erlandsson, gäller samma tema som jag sa tidigare. Kommissionen kommer att återkomma med förslag. Vi vet ännu inget om det. Men det är en nationell fråga. Det är den uppfattningen Sverige driver och kommer att driva. Det är självfallet andra länder som också tycker det. Det är helt enkelt inte ett EU-mandat.

I fråga om tredjeländer vill vi återigen ha den diskussionen mellan EU och Afrika på Vallettamötet. Den är oerhört viktig. Hur ska vi samarbeta på bästa möjliga sätt så att människor till exempel kan ha blomstrande liv och en framtid i sina länder?

Ingen vill att någon ska tvingas fly. Man har rätt att söka asyl här. Men om man får ett nej är det också en rimlig ordning att man ska åka

tillbaka. Då är det i första hand det egna landet som har ansvar för sina medborgare. Det tycker jag är en bra princip att stå upp för.

Det är där vi står. Men det får såklart inte innebära att man skickar tillbaka människor till orimliga villkor. Det måste ske från fall till fall och från land till land. Men det är viktigt att vi står upp för principen. Annars har vi inte någon reglerad invandring i EU. Och det skulle inte gynna saken.

Jag uppfattade det som att frågan gällde lagliga vägar, Tina Acketoft, och att vi fortfarande skulle vilja ha fler. Det är lika bra att jag är ärlig mot nämnden med att Sverige är i klar minoritet. Men vi fortsätter enträget med detta.

Jag tror, Désirée, att detsamma gäller more-for-more. Länder måste ta ansvar för sin befolkning. Men det återstår att se. Det står i slutsatserna att kommissionen och den höga representanten ska lägga fram ett förslag inom ett halvår. Då kommer vi att veta exakt vad det kommer att innebära. Men jag har redogjort för principen som sådan. Vi får ta ställning till det när förslagen kommer. Vi vet ännu inte exakt vad de kommer att innebära. Kommissionen och den höga representanten, Federica Mogherini, återkommer med det.

Jag tror att jag har svarat på alla frågor.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar en viss oro kring punkt m, om hur Frontex ska kunna organisera resor vid återvändande. Som statsministern påpekade har vi haft den frågan på RIF-rådet. Då var det sagt att Frontex skulle hjälpa till att samla in dem som behövde åka tillbaka till samma ställe och boka fligheter och så vidare.

Är det inom ramen för det mandat Frontex har och det som RIF har beslutat eller är det tänkt att gå bortom det? Jag tror att det finns en viss oro när det gäller det. Men om det är inom ramen för det har vi redan beslutat om det.

Går det att få klarhet i det redan nu? Annars kanske Sverige kan verka för att vi håller oss inom ramen för vad RIF redan har kommit överens om.

Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Texten bygger på inrikesministrarnas möte den 8 oktober. Det är det som fullföljs här. Beslutet är fattat, och nu fullföljs det här.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Tack! Då är det klarlagt.

Anf. 27 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Nu går tåget om Frontex. Det kommer att komma tillbaka i december. Men då är det otroligt viktigt att det är rätt texter som kommer tillbaka och att vi ser den inriktning på Frontex som vi vill värna, ur ett svenskt perspektiv.

Jag håller med statsministern i sak. Det är viktigt att Frontex har i uppgift att bistå medlemsländer vid behov av ökad övervakning av de

yttre gränserna och att ge medlemsländerna assistans vid återsändande av asylsökande. Men det ingår redan i Frontex mandat. Det framgår av Frontex egen hemsida.

Nu talar vi inte om det utan om något ytterligare, att man ska utöka mandatet. I det perspektivet är vi tveksamma till punkterna e, g och m. Dels är vi tveksamma till att ge Frontex utökad mandat i sig i de delarna, dels strider det förmodligen mot subsidiaritetsprincipen.

Vi vill att regeringen driver detta.

Anf. 28 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Skrivningen i punkt 2 e står redan i fördraget, och det är svårt för oss att ändra i fördragstexten.

Det var ett inrikesministermöte den 8 oktober som fattade beslut om detta. Nu ska man återkomma till vad konsekvensen av den skrivningen är. Vi vet alltså först senare i år vad det kan bli för konkreta resultat.

Den text som står här står redan i fördraget. Att hävda att vi ska ta bort en text som redan står i fördraget är att gå lite väl långt.

Det är klokt att avvakta och se vad man återkommer med för förslag. Det rådet gör är att ta vidare det beslut som fattades den 8 oktober.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns en stor samsyn i det statsministern sa om att vi inte vill förändra eller utöka Frontex mandat på detta sätt utan att vi vill behålla den nationella kompetensen över detta område och kanske samarbeta. Har någon en annan bild av vad vi åker ned med?

Anf. 30 JENS HOLM (V):

Jag sa i mitt anförande att jag vill att regeringen ska verka för att punkt e och m ska strykas, och det ligger fast.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Skulle du kunna tänka dig en kompromiss där vi säger att regeringen ska verka för att förändra detta så att den nationella kompetensen tydligt framgår?

Anf. 32 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag är benägen att hålla med Jens Holm, i varje fall när det gäller punkt m om att utöka Frontex mandat till operation on its own initiative. Vi vill att den ska strykas. Detsamma gäller punkt g där det talas om enhance the mandate of Frontex. Det borde rimligtvis vara nationalstaternas uppgift.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Problemet är att punkt m, i principiellt identiska ordalag, redan har godkänts av RIF.

Jag skulle önska att vi kunde enas om ett mandat där vi tydligt berättar vad Sverige vill åstadkomma för inriktning snarare än att stryka individuella punkter. Det är väl bättre att ha flexibiliteten att kunna betona vad vi strävar efter. Det önskar jag att nämnden skulle kunna fatta beslut om.

Anf. 34 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Det som står här är samrått med EU-nämnden inför RIF-rådet. Det blir lite konstigt att EU-nämnden efter att det är samrått säger att vi inte ska ha det. Ännu konstigare blir det om vi ska ta bort text som finns i fördraget. Det är en stor handling för Sverige att ta bort text som finns i fördraget.

Anf. 35 LAWEN REDAR (S):

Samma sak är överlagt med justitieutskottet där samtliga partier har lämnat sina synpunkter sedan innan. Jag ville bara tydliggöra det.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Jag skulle önska att vi kunde enas om att regeringen driver på i den riktning som statsministern har uttryckt, det vill säga att betona den nationella kompetensen över detta.

Om det sedan leder till en förändring och något som inte finns i dag kommer det att återkomma inom ramen för RIF och eventuellt i december.

Låt oss visa vad Sverige vill driva på i för riktning men utelämna exakta formuleringar av text och textmassor. Den kompromissen vore ett bra mandat som regeringen kunde jobba efter. Kan vi enas om det vore jag mycket tacksam. Är det okej?

Anf. 37 JENS HOLM (V):

Vi förde fram kritik inför RIF-rådet om att vi inte ville ge något nytt mandat till Frontex, så som vi tolkar att det handlar om, och att vi inte vill att EU i framtiden ska kunna ta över hanteringen av gränskontroll. Det var också ett av skälen till varför vi var emot Lissabonfördraget. Vi anser att det flyttar över för mycket makt till EU-nivå.

Såvida vi inte hittar en annan kompromiss står jag fast vid vad jag sa tidigare om vad jag vill ska strykas.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Står du alltså kvar vid strykningen men kan också tänka dig en kompromiss? Hur ska jag tolka dig?

Anf. 39 JENS HOLM (V):

Vi kan alltid tänka oss kompromisser om de blir bra.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Låt mig försöka sammanfatta denna diskussion. Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från de fyra allianspartierna, Kristdemokraterna, Moderaterna, Folkpartiet och Centern, om arbetskraftsinvandring.

Jag finner att det enligt tidigare givna åsikter finns avvikande mening från Vänstern och Kristdemokraterna om lagliga vägar in samt när det gäller transportörsansvaret också från Folkpartiet. Det finns dessutom en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna gällande inriktningen. Centerpartiet hade också en avvikande mening om transportörsansvaret och även om lagliga vägar in.

Jag tycker ändå att vi kan tolka diskussionen som ett tydligt medskick till regeringen att driva på och betona den nationella kompetensen. Denna inriktning råder det enighet om. Sedan kan vi kanske försöka reda ut i återrapporteringen om vi lyckades nå tillräckligt långt. Kan vi enas om en sådan bild?

Anf. 41 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag kan dela den bilden av inriktningen. Vår uppfattning är dock att det strider mot subsidiaritetsprincipen, och då kan vi inte gå med på att ha en sådan punkt kvar.

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att det råder stor enighet om tydligheten i det.

Anf. 43 MARIE GRANLUND (S):

Det vi behandlar är regeringens ståndpunkt, och den är kristallklar när det gäller hur man förhåller sig till slutsatserna.

Anf. 44 JENS HOLM (V):

Vi har inte fått någon skriftlig ståndpunkt från regeringen, men om statsministern tar upp dessa punkter på mötet och uttrycker denna kritik så att vi sedan kan följa upp det i protokollet efteråt är det tillräckligt bra.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Vi har aldrig skriftliga ståndpunkter inför ER. Men inför GAC-mötet var det med som en del av ståndpunkten.

Anf. 46 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Precis som jag återgav är det regeringens uppfattning att det här är nationell kompetens och så ska förbli. Att vi sedan samverkar och samarbetar för att förstärka gränsskyddet är bra. Det måste också innebära ett effektivare sätt för Frontex att arbeta, men man ska inte kliva över någon gräns. Det kommer jag att framhålla. Det är Sveriges och regeringens linje.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Jag tackar statsministern. Dagens möte är härmed avslutat. Återrapportering sker i kammaren tisdagen den 20 oktober kl. 13.00.

Lycka till på mötet!

§ 1 Europeiska rådet	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 4 MARIE GRANLUND (S).....	4
Anf. 5 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	5
Anf. 6 JOHNNY SKALIN (SD).....	6
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	8
Anf. 9 ESKIL ERLANDSSON (C).....	9
Anf. 10 JENS HOLM (V)	10
Anf. 11 TINA ACKETOFT (FP)	11
Anf. 12 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	12
Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	13
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 15 MARIE GRANLUND (S).....	15
Anf. 16 KARIN ENSTRÖM (M).....	15
Anf. 17 JOHNNY SKALIN (SD).....	15
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 19 ESKIL ERLANDSSON (C).....	16
Anf. 20 JENS HOLM (V)	16
Anf. 21 TINA ACKETOFT (FP)	17
Anf. 22 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	17
Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	18
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	19
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 27 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M).....	19
Anf. 28 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	20
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 30 JENS HOLM (V)	20
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 32 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M).....	20
Anf. 33 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 34 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	20
Anf. 35 LAWEN REDAR (S)	21
Anf. 36 ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 37 JENS HOLM (V)	21
Anf. 38 ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 39 JENS HOLM (V)	21
Anf. 40 ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 41 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M).....	22
Anf. 42 ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 43 MARIE GRANLUND (S).....	22
Anf. 44 JENS HOLM (V)	22
Anf. 45 ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 46 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	22
Anf. 47 ORDFÖRANDEN.....	22